ISSN 2029-1701
ISSN 2335-2035 (Online)

Research Journal
PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER
2026, Vol. 38, Nr. 2

JAUNŲ SUAUGUSIŲJŲ SUVOKIAMO TĖVYSTĖS STILIAUS, PERFEKCIONIZMO IR SOCIALINIO NERIMO RYŠYS

Danguolė SENIUTIENĖ
Mykolas Romeris University
Maironio str. 27, LT 44211 Kaunas, Lithuania
E-mail: dseniutiene@mruni.eu
ORCID ID: 0000-0002-7572-5239

Emilija GRIKŠELYTĖ
Mykolas Romeris University
Maironio str. 27, LT 44211 Kaunas, Lithuania
E-mail: emilijagrik1@gmail.com
ORCID ID: 0009-0001-4780-4714

DOI: 10.13165/PSPO-25-38-02-12

Anotacija. *Šiame straipsnyje nagrinėjamos jaunų suaugusiųjų socialinio nerimo, perfekcionizmo ir suvokiamų tėvystės stilių sąsajos. Tyrimo aktualumą lemia didėjantis perfekcionizmo paplitimas šiuolaikinėje visuomenėje, socialinių medijų įtaka tapatumo formavimuisi bei augantis socialinio nerimo aktualumas tarp jaunų žmonių. Straipsnyje remiamasi teorinėmis socialinio nerimo, perfekcionizmo ir tėvystės stilių sampratomis, aptariami pagrindiniai šių reiškinių tarpusavio ryšiai. Tyrime dalyvavo 139 asmenys, kurių amžius svyravo nuo 18 iki 29 metų. Duomenys rinkti naudojant šiuos standartizuotus instrumentus: Tėvų autoritetingumo klausimynas (PAQ), Socialinės fobijos klausimynas (SPIN) bei Daugiamačio perfekcionizmo skalė (MPS). Tyrime buvo skaičiuojamas instrumentų patikimumas, atlikta aprašomoji statistika, taikomas Student t-testas nepriklausomoms imtims bei atlikta Pearson koreliacinė analizė. Tyrimo rezultatai atskleidė, jog jauni suaugusieji patyrė vidutinio arba aukšto išreikštumo socialinį nerimą, tačiau moterys jautė aukštesnį socialinio nerimo lygį nei vyrai. Lyčių skirtumų perfekcionizmo dimensijų atžvilgiu rasta nebuvo. Tyrimas taip pat atskleidė, jog suvoktas autoritarinis auklėjimo stilius buvo teigiamai susijęs su socialiai priskirtu ir į save orientuotu perfekcionizmu bei socialiniu nerimu. Leidžiantis auklėjimo stilius nebuvo susijęs nei su socialiniu nerimu, nei su atskiromis perfekcionizmo dimensijomis, o autoritetingas auklėjimo stilius buvo neigiamai susijęs su socialiai priskirtu perfekcionizmu. Gauti rezultatai pabrėžia ankstyvųjų tėvystės patirčių ir perfekcionistinių nuostatų svarbą jaunų suaugusiųjų psichologinei gerovei bei socialinio nerimo formavimuisi.*

Reikšminiai žodžiai: *suvokiami tėvystes stiliai, perfekcionizmas, socialinis nerimas*

Įvadas

Sąvoka *„jaunatviškas maksimalizmas“* ilgą laiką buvo siejama su veržlumu, ambicingumu ir polinkiu rizikuoti. Tačiau šiandien *„jaunatviškas maksimalizmas“* įgyja kitą prasmę, transformuojasi į perfekcionizmą, kuris, kaip teigia (Curran ir Hill, 2019), šiuolaikinėje visuomenėje sparčiai plinta.

Jauno suaugusiojo amžiaus tarpsnis dažnai siejamas su tapatumo paieškomis (Arnett, 2000), jauni žmonės bando suprasti, kas jie yra, kuo ir kokiais jie nori būti. Jauni suaugusieji stebi „tobulus“ gyvenimus ir „tobulus“ žmones savo išmaniųjų technologijų ekranuose, tyrimai rodo, kad Lietuvoje problematiškas socialinių medijų naudojimas tarp jaunų suaugusiųjų tampa vis aktualesne problema (Brailovskaia, Truskauskaite-Kuneviciene, Kazlauskas & Margraf, 2021). Šiuolaikinėje visuomenėje, nuolatinis kitų žmonių stebėjimas socialinėse medijose gali dar labiau iškreipti savo tapatumo suvokimą, tapatumo paieškos gali virsti ne savęs pažinimu, o bandymu atitikti tai, kas laikoma socialiai priimtina ar „normaliu“ standartu. Kas, jei šie standartai neegzistuoja? Kaip jaučiasi žmogus, bandydamas pasiekti tai, kas neegzistuoja? Ar gali būti, jog socialinis nerimas tampa jaučiamo neapibrėžtumo išraiška?

Viešame diskurse neretai tėvai įvardijami, kaip esminis gyvenimo atramos šaltinis. Tėvai lydi vaikus raidos procesuose ir daro reikšmingą įtaką asmenybės formavimuisi. Vieniems tėvai yra saugumo ir emocinės paramos šaltinis, o kitiems, tai siejasi su nerimu, kontrole ar kritika. Skirtingai patiriamos ir interpretuojamos auklėjimo patirtys gali būti susijusios su tuo, kaip jauni žmonės funkcionuoja reikalavimų kupinoje aplinkoje ar jie jaučiasi saugūs, vertingi, ar priešingai yra linkę nuolat lyginantys save su kitais ir bijantys suklysti.

Atsižvelgiant į spartų perfekcionizmo paplitimą, reikšmingą tėvų vaidmenį atžalos raidoje ir neapibrėžtumą jauno suaugusiojo amžiaus tarpsnyje, tikslinga tirti šių veiksnių tarpusavio sąsajas bei jų ryšį su socialiniu nerimu. Suvokiamas tėvystės stilius bei perfekcionizmo ir socialinio nerimo ryšys Lietuvoje yra nepakankamai ištirtas, todėl svarbu papildyti tyrimų lauką naujais duomenimis. Šių ryšių atpažinimas, gali būti naudingas, kuriant psichoedukacines programas tėvams apie tai, kaip auklėjimo stilius gali būti susijęs su atžalos psichologine gerove, net ir jam suaugus.

Tyrimo tikslas – atskleisti suvokiamą tėvystės stilių, perfekcionizmo, socialinio nerimo ir amžiaus ryšius tarp jaunų suaugusiųjų bei nustatyti, kaip socialinio nerimo lygis skiriasi tarp vyrų ir moterų.

Tyrimu siekiama:

- Nustatyti ryšį tarp socialinio nerimo, perfekcionizmo dimensijų ir suvokiamų tėvystės stilių;
- Nustatyti, kaip amžius siejasi su socialiniu nerimu, skirtingomis perfekcionizmo dimensijomis ir skirtingais auklėjimo stiliais;
- Nustayti, kokio dažnio skirtingi auklėjimo stiliai ir perfekcionizmo dimensijos bei išreikštumo socialinis nerimas vyrauja jaunų suaugusiųjų imtyje;
- Palyginti socialinio nerimo ir perfekcionizmo dimensijų įverčius tarp moterų ir vyrų.

Socialinio nerimo ir socialinio nerimo sutrikimo samprata

Socialinis nerimas, tai socialinių situacijų, kuriose gali būti gėda arba yra rizika būti neigiamai įvertintam kitų, baimė. Socialinis nerimas gali būti įvairus: nuo lengvo iki stipraus (Hur et al., 2019). Manoma, jog kai socialinis nerimas pasiekia sunkų lygį, sutrikdydamas žmogaus kasdieninį funkcionavimą, jį galima vadinti socialinio nerimo sutrikimu. Socialinio nerimo sutrikimas dažniausiai prasideda ankstyvoje paauglystėje (Lijster et al., 2017) ir yra linkęs išlikti. Asmenys, turintys šį sutrikimą, patiria reikšmingą gyvenimo kokybės sumažėjimą daugelyje gyvenimo sričių, įskaitant fizinę ir psichologinę sveikatą, tarpasmeninius santykius bei profesinę veiklą (Hakami et al., 2017), o pagalbos paprastai kreipiamasi, kai socialinis nerimas jau būna komplikuotas gretutiniais sunkumais. Salari ir kitų (2024) tyrime buvo analizuojamas socialinio nerimo sutrikimo paplitimas pasauliniu mastu, kai maždaug vienas iš dvidešimties žmonių turi socialinio nerimo sutrikimą, o jaunimo tarpe nustatytas net 17 proc. paplitimas. Vis dėlto, vertinant socialinio nerimo sutrikimo paplitimą, tyrėjai atkreipia dėmesį, jog žmonės gali objektyviai neįvertinti savo socialinio nerimo, nors ir atitinka socialinio nerimo sutrikimo kriterijus (Jefferies & Ungar, 2020), tad realus sutrikimo paplitimo suvokimas gali būti šiek tiek iškreiptas.

Socialinis nerimas yra siejamas su įvairiais sociodemografiniais veiksniais. Pastebima, jog moterys, jaunesni, nesusituokę, žemesnį išsilavinimą turintys ir mažesnes pajamas uždirbantys asmenys turi padidintą riziką tapti socialiai nerimastingais (Stein et al., 2017).

Tyrėjai nurodo, jog egzistuoja lyčių skirtumas socialinio nerimo kontekste, pvz. moterys patiria daugiau socialinio nerimo simptomų (Asher & Aderka, 2018; Tsui, Lahat & Schmidt,

2017), tačiau yra tyrimų, teigiančių, kad tam tikra lytis nedidina socialinio nerimo išsivystymo rizikos (Mohammadi et al., 2024).

Aukštas socialinio nerimo lygis yra siejamas su žemesniu išsilavinimu ir bedarbyste (Jefferies & Ungar, 2020). Socialinis nerimas siejamas ir su socialiniais rizikos veiksniais. Tyrimai rodo, kad mergaičių socialinis nerimas yra glaudžiai susijęs su tarpasmeniniais santykiais: ribotas artimų draugų ratas, konfliktiški santykiai gali padidinti socialinio nerimo išsivystymo riziką, o kokybiškos draugystės, priešingai, veikia kaip apsauginis veiksnys (Pickering, Hadwin & Kovshoff, 2020). Verta paminėti, jog prastesnė draugystės kokybė gali būti susijusi su didesniu socialiniu nerimu, tačiau pats socialinis nerimas nebūtinai daro įtaką draugystės kokybei. Socialinis nerimas taip pat yra siejamas su mažesniu jaučiamu ir pageidaujamu artumu, kuriant naujus santykius (Ketay, Welker, Beck, Thorson & Slatcher, 2018). Kaip matome, nors tiesioginė socialinio nerimo sąsaja su draugystės intymumu nėra vertinama vienareikšmiškai, tyrimai rodo, kad socialinis nerimas netiesiogiai veikia intymumą per socialinį atsitraukimą, socialiai nerimastingi paaugliai vengia bendravimo, rečiau atsiveria ir dalijasi asmeniška informacija.

Socialinio nerimo ir perfekcionizmo teorijos sąsajos

Clark ir Wells (cit. iš Leigh & Clark, 2018) sukūrė kognityvinį socialinio nerimo modelį, aiškinantį, kodėl socialinis nerimas sukuria „užburtą“ ratą ir pats save palaiko. Kognityvinis socialinio nerimo modelis teigia, jog socialiai nerimastingi asmenys pervertina savo socialinio įvaizdžio reikšmę, mano, jog aplinkiniai juos nuolat stebi ir vertina, bet taip pat socialiai nerimastingi asmenys turi neigiamą savęs vaizdą. Šios neigiamos mintys kyla iš žmogaus neigiamų įsitikinimų apie save, kuriuos lydi aukšti lūkesčiai sau. Socialinių situacijų metu neigiamos mintys suaktyvėja, asmenys išgyvena stiprius ir įvairaus pobūdžio simptomus. Taigi, socialinį nerimą patiriantys žmonės vertina socialines sąveikas kaip pavojingas, prognozuoja, kad jiems kažkas nepasiseks ir kitų žmonių dviprasmiškus ar neutralius ženklus interpretuoja kaip neigiamus. Pavyzdžiui, Washburn, Wilson, Roes, Rnic ir Harkness (2016) nustatė, jog socialiai nerimastingi asmenys yra linkę prasčiau atpažinti subtilias socialines užuominas, palyginus su kitų psichikos sutrikimų turinčiais asmenimis. Jie ne tik, kad gali klaidingai įvertinti kitų žmonių siunčiamus signalus, bet apskritai gali nepastebėti aplinkinių palankumo, kadangi dėmesį sutelkia tik į save ir vertindami situaciją remiasi vidine informacija, o ne objektyvia realybe.

Asmenys pervertinantys save yra linkę į perfekcionizmą. Perfekcionizmas – tai asmenybės bruožas, kuriam būdingas nepriekaištingo elgesio siekis ir itin aukštų standartų nustatymas, polinkis pernelyg kritiškai vertinti savo elgesį (Frost, Marten, Lahart & Rosenblate, 1990). Manoma, kad aukštų reikalavimų kėlimas sau ir jų siekimas nėra savaime patologiniai bruožai. Jie įgauna perfekcionistinį pobūdį tik tada, kai asmuo yra labai savikritiškas, išgyvena stiprų nerimą dėl galimų klaidų ir nuolat nepasitiki savo sprendimais. Mokslininkai siūlo atskirti dvi perfekcionizmo rūšis: teigiamąją, vadinamą normaliuoju perfekcionizmu ir neigiamąją, vadinamą neurotiniu perfekcionizmu. Vėliau ši diferenciacija buvo pavadinta adaptyviuoju ir neadaptyviuoju perfekcionizmu (Wigert, Reiter-Palmon, Kaufman & Silvia, 2012).

Vienas plačiausiai taikomų perfekcionizmo modelių yra daugiamačio perfekcionizmo modelis, kuris išskiria tris perfekcionizmo dimensijas: į save orientuotą perfekcionzimą (angl. *self-oriented perfectionism, SOP*), į kitus orientuotą perfekcionizmą (angl. *other-oriented perfectionism, OOP*) ir socialiai priskirtą perfekcionizmą (angl. *socially prescribed perfectionism, SPP*). Pasak Hewitt ir Flett (2006), perfekcionistais turėtų būti vadinami tik tie

asmenys, kurie keliose gyvenimo srityse griežtai laikosi aukštų standartų ir suteikia pernelyg didelę reikšmę tobulumo siekiui.

Į save orientuotas perfekcionizmas apima į save nukreiptą perfekcionistinį elgesį, kai asmuo kelia itin aukštus arba nerealistiškus reikalavimus sau bei griežtai vertina savo veiklą. Į kitus orientuotas perfekcionizmas pasižymi aukštų reikalavimų taikymu kitiems, griežtu vertinimu ir nepasitenkinimo išreiškimu, jeigu kiti nepatenkina keliamų lūkesčių. Socialiai priskirtas perfekcionizmas yra susijęs su įsitikinimu, jog aplinka kelia labai aukštus reikalavimus ir griežtai vertina, tad žmogus jaučia didelį spaudimą atitikti iš išorės kylančius reikalavimus.

Perfekcionizmo ryšys su socialiniu nerimu. Socialinis nerimas ir perfekcionizmas yra glaudžiai susiję, tai yra kuo stipresnės perfekcionistinės tendencijos, tuo didesnė tikimybė patirti socialinį nerimą, tačiau sąmoningumas gali veikti kaip apsauginis veiksnys, silpninantis šį ryšį (Wang et al., 2022). Pavyzdžiui, socialiai priskirtas perfekcionizmas turi ypač stiprų ryšį su socialiniu nerimu (Ferber et al., 2024; Manova & Khoury, 2023; Nemat Tavousi & Seyf Hashemi, 2025) ir žema savigarba (Stoeber, 2015). Tuo tarpu į save orientuotas perfekcionizmas yra nežymiai susijęs su socialiniu nerimu (Ferber et al., 2024).

Suvokiamų tėvystės stilių teorinio modelio apžvalga

Mokslinėje literatūroje išskiriami tris auklėjimo stiliai: autoritarinį, autoritetingą ir leidžiantį. Leidžiančio auklėjimo stiliaus tėvai siekia palaikyti priimantį bei palaikantį požiūrį į vaiko impulsus, norus ir veiksmus. Šio auklėjimo stiliaus tėvai vengia kontrolės, neskatina paklusti išoriniams reikalavimams ar normoms. Autoritarinio auklėjimo stiliaus tėvai stengiasi formuoti, kontroliuoti ir vertinti vaiko elgesį, nuomonę pagal nustatytą standartą, dažnai pagrįstą religiniais principais; ypatingai vertina paklusnumą, naudoja griežtas priemones, kad slopintų atžalos savarankiškumą bei laisvę. Šie tėvai neskatina diskusijų, tikisi, kad vaikai priims jų nurodymus be ginčų. Trečiasis stilius, tai yra autoritetingas, pasižymi atviro bendravimo skatinimu, vaiko individualumo pripažinimu. Tėvai taisykles nustato, remdamiesi logika ir diskusijomis su savo atžala. Šio stiliaus tėvai vertina tiek vaiko savarankiškumą, tiek gebėjimą laikytis taisyklių. Konflikto atveju tėvai nustato aiškias ribas, bet nevaržo vaiko. Vakarų kultūrose šis auklėjimo stilius yra ypatingai vertinamas, nes apima tiek kontrolės, tiek emocinės šilumos komponentus (Hibbard & Walton, 2014).

Kalbant apie konkrečius auklėjimo stilius, tyrimai dėl autoritarinio auklėjimo stiliaus ir socialinio nerimo ryšio yra prieštaringi. Nors kai kurie tyrimai rodo, kad autoritarinio auklėjimo patirtis yra susijusi su socialiniu nerimu (Nadeem & Misri, 2025), tyrimai vieningai sutaria, jog kuo labiau asmuo suvokia, kad jo tėvai taikė autoritetingo auklėjimo stilių, tuo jo socialinis nerimas yra žemesnis (Nadeem & Misri, 2025). Singh, Gera ir Behmani (2021) nustatė, jog leidžiančio auklėjimo stiliaus paauglių psichinė sveikata yra prastesnė, palyginus su kitais auklėjimo stiliais**.**

Tuo tarpu suvoktas autoritarinis auklėjimo stilius yra siejamas su įsitikinimu, kad aplinka kelia aukštus reikalavimus (t.y. socialiai priskirtu perfekcionizmu) (Carmo, Oliveira, Brás & Faísca, 2021; Walton, Hibbard, Coughlin & Coyl-Shepherd, 2020). Tyrimo autoriai nustatė, jog autoritetingas auklėjimo stilius yra teigiamai susijęs su aukštais asmeniniais standartais, tačiau neigiamai susijęs su baime suklysti. Gali būti, jog autoritetingų tėvų atžalos nebijo suklysti, tačiau turi aukštus siekius. Autoritarinis auklėjimo stilius yra teigiamai susijęs tiek su baime suklysti, tiek su abejonėmis dėl veiksmų, tiek su aukštais asmeniniais standartais. Galiausiai, leidžiantis auklėjimo stilius, pasak Hibbard ir Walton (2014), gali apsaugoti atžalas nuo jausmo, jog jie yra kritikuojami ir nuo susirūpinimo dėl klaidų.

Tyrimo metodika

Tyrimo dalyviai. Tyrime dalyvavo 139 jauni suaugusieji, kurių amžius svyravo nuo 18 iki 29 metų (M = 22,69; SD = 2,55). Tyrimo imtį sudarė 113 moterų (81, 3%), 25 vyrai (18%) ir 1 asmuo (0,7%), nurodęs savo lytį kaip „kita“. Dalyvių atranka buvo vykdoma taikant netikimybinę patogiąją atranką, patalpinus kvietimą dalyvauti tyrime ir nuorodą į tyrimą socialinių tinklų platformose („Facebook“ ir „Instagram“) bei išplatinus kvietimą elektroniniame pašte („Outlook“).

1 lentelė. Tyrimo dalyvių sociodemografinės charakteristikos

	M	SD
Amžius	22,69	2,55
	n	%
Lytis		
Vyras	25	18,0
Moteris	113	81,3
Kita	1	0,7
Išsilavinimas		
Pagrindinis	10	7,2
Vidurinis	83	59,7
Profesinis	7	5,0
Aukštasis	39	28,1
Veikla		
Dirba	26	18,7
Dirba ir studijuoja	45	32,4
Studijuoja	64	46,0
Nei dirba, nei studijuoja	4	2,9
Gyvenimo su tėvais statusas		
Gyvena su tėvais	33	23,7
Negyvena su tėvais	106	76,3

Tyrimo instrumentai. Tyrimui atlikti buvo naudoti keturi instrumentai: Tėvų autoritetingumo klausimynas (angl. *Parental Authority Questionnaire, PAQ*) (Buri, 1991); Socialinės fobijos klausimynas (angl. *Social Phobia Inventory, SPIN*) (Connor et al., 2000); Daugiamačio perfekcionizmo skalė (angl. *Multidimensional Perfectionism Scale, MPS*) (Hewitt & Flett, 2006) ir sociodemografiniai duomenys.

Tėvų autoritetingumo klausimynas (angl. *Parental Authority Questionnaire, PAQ*) (Buri, 1991) yra skirtas įvertinti, kokio auklėjimo stiliaus patirties asmuo turėjo vaikystėje ir paauglystėje. Klausimynas yra grindžiamas teoriniu modeliu, kuris išskiria tris tėvystės stilius: autoritarinį, autoritetingą ir leidžiantį. PAQ sudaro 30 teiginių – po 10 kiekvienam iš trijų tėvystės stilių, pavyzdžiui: „Kai augau, mano tėvai supykdavo, jei mėgindavau su jais nesutikti“ (autoritarinis), „Kai augau, tėvai nemanė, kad privalo nukreipti ar pamokyti mane tam tikro elgesio“ (leidžiantis), „Jeigu tėvai priimdavo sprendimą, kuris mane skaudindavo, jie sutikdavo tą sprendimą su manimi aptarti ir pripažinti, jei būdavo suklydę“ (autoritetingas). Kiekvienas instrumento teiginys yra vertinamas pagal Likerto skalę nuo 1 iki 5, kur 1 reiškia „visiškai nesutinku“, o 5 – „visiškai sutinku“. Skalės vidurys (3 balai) žymi neutralią poziciją – „nei sutinku, nei nesutinku“. Šiame tyrime buvo naudota Kontrimienės (2018) parengta lietuviška klausimyno versija. Leidimas naudoti instrumentą buvo gautas susisiekus elektroniniu paštu su lietuviškos klausimyno versijos autore. Lietuviškosios versijos subskalių vidinio suderintumo rodikliai yra šie: leidžiantis auklėjimo stilius – 0,77, autoritarinis auklėjimo stilius – 0,85, autoritetingas auklėjimo stilius – 0,87 (Kontrimienė, 2018). Originalaus klausimyno subskalių Cronbach alpha (α) svyravo nuo 0,74 iki 0,87 (Buri, 1991). Siekiant įvertinti subskalių

patikimumą šiame tyrime, buvoapskaičiuoti Cronbach alfa (α) koeficientai. Instrumento subskalių patikimumo koeficientai buvo tokie: leidžiantis auklėjimo stilius – 0,81, autoritarinis auklėjimo stilius – 0,85, o autoritetingas auklėjimo stilius – 0,89.

Socialinės fobijos klausimynas (angl. *Social Phobia Inventory, SPIN*) (Connor et al., 2000) yra skirtas socialinio nerimo intensyvumui vertinti. Klausimyną sudaro trys subskalės, apimančios pagrindinius socialinio nerimo aspektus: baimės subskalė (6 teiginiai, pvz., „Labai bijau būti kritikuojamas“), vengimo subskalė (7 teiginiai, pvz., „Vengiu veiklos, kurioje būnu dėmesio centre“) ir fiziologinių reakcijų subskalė (4 teiginiai, pvz., „Labai nemėgstu nurausti kitiems matant“). Iš viso 17 teiginių, kuriuos vertinant, respondento yra prašoma nurodyti, kiek per pastarąją savaitę jam buvo būdingi tam tikri sunkumai. Atsakymai žymimi skalėje nuo 0 iki 4, kur 0 reiškia „visiškai ne“, o 4 – „ypatingai“. SPIN yra atviros prieigos instrumentas, kurio naudojimui ar vertimui į kitas kalbas autorių leidimas nėra reikalingas. Šiame tyrime buvo naudojama lietuviška klausimyno versija (Kazlauskas ir Tilvikaitė, 2008), o Želvienė, Kazlauskas, Tilvikaitė ir Tuskenytė (2012) šią versiją adaptavo savo tyrime. Originalaus klausimyno Cronbach alfa (α) koeficientai parodė aukštą patikimumą: visai skalei – 0,94, o subskalėms nuo 0,8 iki 0,9 (Connor et al., 2000). Lietuviškosios SPIN versijos vidinio suderintumo koeficientas visai skalei buvo – 0,88, o subskalėms nuo 0,68 iki 0,76 (Želvienė et al., 2012). Siekiant įvertinti skalės ir subskalių patikimumą šiame tyrime, taip pat buvo apskaičiuoti Cronbach alpha (α) koeficientai. Šiame tyrime viso instrumento bendras patikimumas buvo 0,93, o subskalių patikimumas svyravo nuo 0,88 iki 0,75.

Daugiamačio perfekcionizmo skalė (angl. *Multidimensional Perfectionism Scale, MPS*) (Hewitt & Flett, 2006) yra 45 teiginių klausimynas, skirtas įvertinti skirtingas perfekcionzimo dimensijas. Instrumentą sudaro trys subskalės: į save orientuotas perfekcionizmas (pvz., „Stengiuosi būti kiek įmanoma tobulesniu (-e)“), į kitus orientuotas perfekcionizmas (pvz., „Viskas, ką daro kiti, turi būti aukščiausios kokybės“) ir socialiai priskirtas perfekcionizmas (pvz., „Aplinkiniai tikisi, kad man seksis viskas, ko besiimčiau“). Vertinant kiekvieną teiginį, respondento prašoma nuspręsti, kiek jis su tuo sutinka ar nesutinka. Atsakymai žymimi 7 balų Likerto skalėje, kur 1 reiškia „visiškai nesutinku“, 7 – „visiškai sutinku”, o 4 žymi neutralią, neapsisprendusią poziciją. Leidimas naudoti ir į lietuvių kalbą versti šį instrumentą buvo gautas susisiekus elektroniniu paštu su teisių turėtoju – Milti-Health Systems Inc (MHS). Daugiamačio perfekcionizmo instrumento vertimas buvo atliktas keliais etapais. Pirmiausia klausimyno teiginiai buvo išversti iš anglų kalbos į lietuvių. Vėliau, siekiant užtikrinti vertimo tikslumą, lietuviškai išverstas variantas buvo pateiktas nepriklausomam vertėjui, kuris atlikto atvirkštinį vertimą (t.y. iš lietuvių kalbos į anglų kalbą). Atvirkštinis vertimas buvo lyginamas su pirmine lietuviška instrumento versija, siekiant užtikrinti vertimo tikslumą. Daugiamačio perfekcionizmo skalės vidinio suderintumo rodikliai įvairiuose tyrimuose svyruoja nuo 0,74 iki 0,89, kas rodo gerą šio instrumento patikimumą (Hewitt & Flett, 2006). Šiame tyrime taip pat buvo apskaičiuoti Cronbach alfa (α) koeficientai, siekiant įvertinti naudojamos skalės patikimumą. Bendras instrumento patikimumo koeficientas buvo 0,90, o subskalių patikimumo koeficientai svyravo nuo 0,93 iki 0,72.

Tyrimo dalyvių sociodemografinė informacija buvo renkama naudojant tyrimo autorių parengtą anketą. Dalyviai buvo prašomi nurodyti savo lytį, amžių, išsilavinimą, ar šiuo metu dirba ar studijuoja, ir ar gyvena nuolat su tėvais/globėjais.

Tyrimo eiga. Šis skerspjūvio tyrimas buvo atliktas 2025 metais. Duomenų rinkimui buvo naudojama „Google Forms“ platforma, kurioje buvo patalpinta apklausa. Dalyvių atranka vyko taikant netikimybinę patogiąją atranką. Prieš pradedant pagrindinį tyrimą, buvo atliktas pilotinis tyrimas – apklausti 30 dalyvių, siekiant patikrinti į lietuvių kalbą išverstos Daugiamačio perfekcionizmo skalės psichometrines charakteristikas. Gavus tenkinančius

pilotinio tyrimo rezultatus, buvo pradėtas pagrindinis tyrimas. Kvietimai dalyvauti ir nuoroda į apklausą tiek pilotiniame, tiek pagrindiniame tyrimuose buvo patalpinti socialinių tinklų („Facebook“ ir „Instagram“) platformose ir tik kvietimas į pagrindinį tyrimą buvo išplatintas elektroniniu paštu – „Outlook“. Į tyrimą nebuvo įtraukti nesutikę dalyvauti tyrime asmenys. Prieš pradedant apklausą, tyrimo dalyviams buvo pateikta informacija apie tyrimą: apibendrintas tyrimo tikslas, nurodytas kviečiamų dalyvių amžius, tyrimo trukmė, anonimiškumo garantija bei kontaktinė informacija. Dalyviai turėjo patvirtinti savo sutikimą arba nesutikimą dalyvauti tyrime. Verta paminėti, kad viso tyrimo metu dalyviams buvo primenama, jog jie gali bet kada pasitraukti iš tyrimo, nutraukdami apklausos pildymą.

Duomenų analizė. Tyrimo duomenys pirmiausiai buvo perkelti iš „Google Forms“ platformos į „Microsoft Excel“ programą. Iš „Microsoft Excel“ tyrimo duomenys buvo perkelti į IBM SPSS Statistics 30 programinę įrangą, kur buvo atlikta statistinė analizė. Instrumentų patikimumas buvo vertinamas vidinio suderintumo metodu, apskaičiuojant skalių ir subskalių patikimumo koeficientus (Cronbach α). Taip pat buvo atlikta aprašomoji statistika – skaičiuojami dažniai, procentinės dalys, vidurkiai, standartiniai nuokrypiai, minimalios ir maksimalios reikšmės. Buvo tikrinamas duomenų pasiskirstymo normalumas (Shapiro-Wilk testas, Skewness ir Kurtosis koeficientai, histograma ir kvantilių palyginimo (QQ) diagrama) ir nustačius, jog visi tyrimo duomenys yra normaliai pasiskirstę, buvo taikomi parametriniai kriterijai – Pearson koreliacija ir Student t-testas nepriklausomoms imtims. Pearson koreliacija skirta nustatyti ryšius tarp kintamųjų, o Student t-testas skirtas palyginti vidurkius tarp grupių.

Tyrimo rezultatai

Rezultatų dalyje pristatomi tyrimo duomenys, padedantys atskleisti suvokiamų tėvystės stilių, perfekcionizmo ir socialinio nerimo sąsajas tarp jaunų suaugusiųjų. Šioje dalyje, atsižvelgiant į išsikeltus uždavinius, buvo analizuojami suvokiamų tėvystės stilių, perfekcionizmo, socialinio nerimo ir amžiaus tarpusavio ryšiai. Tikrintas socialinio nerimo lygis, perfekcionizmo dimensijų bei suvoktų auklėjimo stilių dažnis šioje imtyje. Taip pat buvo palyginti socialinis nerimas ir perfekcionizmo dimensijos pagal lytį.

2 lentelė. Ryšys tarp amžiaus, socialinio nerimo, perfekcionizmo ir suvokiamų tėvystės stilių

	1	2	3	4	5	6	7
1. SPIN	-						
2. SOP	0,1	-					
3. OOP	-0,1	0,30**	-				
4. SPP	0,25**	0,43**	0,39**	-			
5. PAQ_leidžiantis	-0,13	0,06	0,03	-0,14	-		
6. PAQ_autoritetingas	-0,13	0,1	-0,05	-0,23**	0,64**	-	
7. PAQ_autoritarinis	0,18*	0,19*	0,11	0,39**	- 0,29**	0,42**	-
8. Amžius	-0,11	-0,08	0,14	0,08	0,03	-0,05	0,00

*Pastaba: *p < 0,05; **p < 0,01*

Pastaba: SPIN – socialinės fobijos klausimynas, SOP – į save orientuotas perfekcionizmas, OOP – į kitus orientuotas perfekcionizmas, SPP – socialiai priskirtas perfekcionizmas, PAQ_leidžiantis – leidžiantis auklėjimo stilius, PAQ_atoritarinis – autoritarinis auklėjimo stilius, PAQ_autoritetingas – autoritetingas auklėjimo stilius.

Siekiant atskleisti ryšius tarp socialinio nerimo, perfekcionizmo ir suvokiamų tėvystės stilių, buvo atlikta Pearson koreliacinė analizė. Antroje lentelėje pateikiami rezultatai rodo, jog socialiai priskirtas perfekcionizmas turi silpną, tačiau reikšmingą teigiamą ryšį su socialiniu

nerimu (r = 0,25; p = 0,003). Be to, ši perfekcionizmo dimensija turi statistiškai reikšmingą teigiamą ryšį su suvoktu autoritariniu auklėjimo stiliumi (r = 0,39; p < 0,001) ir statistiškai reikšmingą neigiamą ryšį su suvoktu autoritetingu auklėjimo stiliumi (r = - 0,23; p = 0,006). Stebimas statistiškai reikšmingas, bet silpnas teigiamas ryšys tarp į save orientuoto perfekcionizmo ir suvokto autoritarinio auklėjimo stiliaus (r = 0,19; p = 0,028). Suvoktas autoritarinis auklėjimo stilius turi teigiamą silpną, tačiau statistiškai reikšmingą ryšį su socialiniu nerimu (r = 0,18; p = 0,040). Taip buvo patikrinta, ar amžius siejasi su socialiniu nerimu, perfekcionizmo dimensijomis ir auklėjimo stiliais. Taigi, rezultatai atskleidė, jog amžius neturi statistiškai reikšmingų sąsajų nei su socialiniu nerimu, nei su perfekcionizmo dimensijomis, nei su auklėjimo stiliais.

3 lentelė. Socialinio nerimo išreikštumo lygiai pagal SPIN balus: dažniai, vidurkiai, standartiniai nuokrypiai, mažiausi ir didžiausi įverčiai

	n (%)	*M*	*SD*	*Min.*	*Max.*
Socialinio nerimo išreikštumas					
Žemas	12 (8,6)	3,76	1,97	0	6
Vidutinis	60 (43,2)	16,8	4,66	8	25
Aukštas	67 (48,2)	38,28	10,07	26	67

Pastaba: n (%) – dažnis ir procentinė dalis, *M* – vidurkis, *SD* – standartinis nuokrypis, *Min.* – minimali vertė, *Max.* – maksimali vertė.

3-ioje lentelėje pateikti rezultatai rodo, jog šioje jaunų suaugusiųjų imtyje socialinio nerimo įverčiai yra gana aukšti. Daugiausiai žmonių (n = 67) atitinka aukštą socialinio nerimo išreikštumo lygį (M = 38,28, SD = 48,2), o mažiausiai (n = 12) – žemą išreikštumo lygį (M = 3,76; SD = 1,97).

Taip pat, atlikus aprašomąją statistiką, buvo rasta, jog daugiausiai žmonių (n = 58) turėjo suvoktos autoritetingos auklėjimo patirties, kiek mažiau (n = 53) – autoritarinės ir dar mažiau (n = 16) leidžiančios. Likusieji tyrimo dalyviai (n = 12) turėjo kelis dominuojančius suvoktus auklėjimo stilius.

Taip pat, buvo atlikta aprašomoji statistika, siekiant įvertinti, kiek žmonių turi dominuojančią tikrą perfekcionizmo dimensiją. Daugiausiai žmonių (n = 93) turėjo į save orientuotą perfekcionizmą, mažiau (n = 22) – į kitus orientuotą perfekcionizmą ir dar mažiau (n = 19) – socialiai priskirtą perfekcionizmą. Likusieji dalyviai (n = 5) turėjo kelias dominuojančias perfekcionizmo dimensijas.

4 lentelė. Vyrų ir moterų socialinio nerimo ir perfekcionizmo dimensijų įverčių palyginimas

	Vyrai (n = 25)	Moterys (n = 113)			
Skalės	*M (SD)*	*M (SD)*	*t*	*df*	*p*
SPIN	18,08 (10,5)	27,77 (14,83)	3,10	136	**0,002**
SOP	66,48 (17,11)	69,68 (19,44)	0,76	136	0,448
OOP	56,68 (9,54)	55,13 (9,82)	0,48	136	0,475
SPP	56,56 (12,32)	55,14 (12,99)	0,62	136	0,619

Pastaba: M – vidurkis, *SD* – standartinis nuokrypis, *t* – t testo koeficientas, *df* – laisvės laipsniai, *p* – reikšmingumo lygmuo, SPIN – socialinės fobijos klausimynas, SOP – į save orientuotas perfekcionizmas, OOP – į kitus orientuotas perfekcionizmas, SPP – socialiai priskirtas perfekcionizmas. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

Siekiant palyginti socialinio nerimo įverčių vidurkius tarp vyrų ir moterų, buvo naudotas Student t-testas nepriklausomoms imtims. Tyrimo rezultatai, pateikti 4-oje lentelėje, rodo, jog socialinio nerimo įverčių vidurkiai statistiškai reikšmingai skiriasi tarp vyrų (M = 18,08; SD = 10,5) ir moterų (M = 27,77; SD = 14,83); $t(136) = 3,10$, $p = 0,002$. Šie duomenys mums leidžia teigti, jog moterys šioje imtyje turi vidutiniškai aukštesnius socialinio nerimo įverčius nei vyrai.

Lyginant perfekcionizmo dimensijų įverčių vidurkius tarp vyrų ir moterų, naudotas Student t-testas nepriklausomoms imtis. Iš rezultatų, pateiktų 4-oje lentelėje, galime matyti, jog statistiškai reikšmingų skirtumų, lyginant vyrų ir moterų perfekcionizmo dimensijų įverčių vidurkius, rasta nebuvo.

Tyrimo rezultatų aptarimas

Jaunų suaugusiųjų socialinis nerimas

Atliktas tyrimas atskleidė, kad didžioji dalis jaunų suaugusiųjų šiame tyrime patiria vidutinį arba aukštą socialinį nerimą – maždaug kas antras dalyvis patiria aukštą socialinio nerimo lygį. Tai rodo didesnį aukšto socialinio nerimo paplitimą jaunų suaugusiųjų imtyje nei Jefferies ir Ungar (2020) tyrime, kur kas trečias dalyvis atitiko socialinio nerimo sutrikimo kriterijų. Šie rezultatai gali būti aiškinami skirtingu kontekstu. Šis tyrimas buvo atliktas jau po COVID-19 pandemijos, 2025 metais. Gali būti, jog pandemijos metu psichologiškai pažeidžiamiausi paaugliai dabar jau yra jauni suaugusieji mūsų tyrime, tad jų patirtys karantino metu galėjo turėti ilgalaikį poveikį socialinio nerimo padidėjimui. Taip pat rezultatų skirtumas gali būti aiškinamas ne tik laiko, tačiau ir kultūriniu kontekstu. Jefferies ir Ungar (2020) tyrime, dalis tyrimo dalyvių buvo iš Azijos šalių, kur socialinio nerimo paplitimas yra mažas (Brockveld, Perini & Rapee, 2014).

Vertinant apskritai aukštą socialinio nerimo lygį jaunų suaugusiųjų imtyje, būtų svarbu atsižvelgti į tai, jog socialinės medijos yra plačiai naudojamos jaunų suaugusiųjų tarpe (Brailovskaia et al., 2021). Galima manyti, jog socialinės medijos gali būti susijusios su didesniu socialinio nerimo lygiu ir šiame tyrime. Ankstesni tyrimai rodo, jog socialinis nerimas yra glaudžiai susijęs su žema savigarba ir padidėjusia savikritika (Iancu et al., 2015), na o žemą savigarbą gali lemti lyginimasis su socialinėse medijose stebimais žmonėmis (Vogel et al., 2014). Vertėtų atkreipti dėmesį, jog šiame tyrime respondentai nebuvo apklausti dėl socialinių medijų naudojimo, tad norint patikrinti šias prielaidas Lietuvos populiacijoje, reikėtų atlikti tolimesnius tyrimus, įtraukiant ir socialinių medijų naudojimo dažnį.

Taip pat pakankamai aukštas socialinio nerimo lygis tarp jaunų suaugusiųjų gali būti susijęs su šiam amžiaus tarpsniui būdingomis savybėmis, pavyzdžiui tapatumo paieškomis (Arnett, 2000). Remiantis Mazalin ir Moore (2004) tyrimo išvada, jog naudojimasis socialinėmis medijomis yra susijęs su mažiau brandžiu tapatumu, galime svarstyti, jog, jeigu jaunas žmogus dar neturi aiškaus tapatybės jausmo, socialinėse medijose pateikiamą idealizuotą gyvenimą ir pasiekimus gali priimti kaip siektiną standartą bei pradėti save lyginti su juo. Jeigu šis standartas nėra pasiekiamas, galbūt tai gali neigiamai paveikti jauno suaugusiojo savigarbą ir prisidėti prie socialinio nerimo atsiradimo?

Socialinio nerimo ir socialiai priskirto perfekcionizmo ryšys

Vienas svarbiausių atradimų šiame tyrime yra tai, jog socialiai priskirtas perfekcionizmas yra susijęs su didesniu socialinio nerimo lygiu. Šie rezultatai atsispindi ir kitų tyrimų rezultatuose (Cox & Chen, 2015; Ferber et al., 2024; Manova & Khoury, 2023; Nemat Tavousi

& Seyf Hashemi, 2024). Tiek socialiai priskirtas perfekcionizmas, remiantis Hewitt ir Flett (1991), tiek socialinis nerimas, remiantis kognityviniu socialinio nerimo modeliu (Clark & Wells, cit. iš Leigh & Clark, 2018), yra susiję su subjektyvia asmens patirtimi, kiek jo įsitikinimu, aplinkiniai tikisi, kad šis atitiks keliamus reikalavimus. Taigi, tikėtina, jog žmonės, jaučiantys išorinį spaudimą atitikti tam tikrus lūkesčius, dažniau išgyvena socialinį nerimą ypač jeigu mano, kad nėra pajėgūs šiuos reikalavimus atitikti. Stoeber (2015) tyrimas rodo, jog socialiai priskirtas perfekcionizmas yra susijęs su prastesniu savęs vertinimu tiek asmeniniu, tiek tarpasmeniniu lygmeniu – kuo stipriau asmuo jaučia, kad jam aplinkiniai kelia aukštus reikalavimus, tuo mažiau jis linkęs save vertinti teigiamai. Panašūs bruožai būdingi ir socialiniam nerimui, kuris taip pat yra susijęs su žema savigarba ir didesne savikritika (Iancu et al., 2015). Taigi, galime kelti prielaidą, jog galbūt, žema savigarba gali būti mechanizmas, jungiantis socialinį nerimą ir socialiai priskirtą perfekcionizmą? Siekiant ištirti šią prielaidą Lietuvos kontekste, būtų svarbu tirti ir jaunų suaugusiųjų savigarbos lygį.

Suvokto autoritarinio auklėjimo ryšys su socialiniu nerimu, socialiai priskirtu ir į save orientuotu perfekcionizmu

Šio tyrimo duomenų analizė parodė, jog kuo labiau asmuo suvokia savo tėvus kaip autoritarinius, tuo didesnį socialinį nerimą jis yra linkęs patirti. Tai atskleidžia ir kitų tyrimų rezultatai (Nadeem & Misri, 2025; Sandu & Sharma, 2015), patvirtinantys mūsų rezultatus. Autoritarinis auklėjimas pasižymi griežtumu, o tėvų griežtumas literatūroje yra siejamas su polinkiu į aukštesnį socialinį nerimą (Koydemir-Özden & Demir, 2009). Atsižvelgiant į tai, jog šiame tyrime didelė dalis tiriamųjų suvokė savo tėvus kaip autoritarinius ir į tai, jog tėvų griežtumas prognozuoja didesnę neigiamo įvertinimo baimę (Koydemir-Özden & Demir, 2009), galime svarstyti, kad jaunų suaugusiųjų nerimas gali būti nulemtas neigiamo įvertinimo baimės.

Šio tyrimo rezultatai rodo, jog autoritarinis tėvystės stilius yra susijęs su socialiai priskirtu perfekcionizmu. Šios sąsajos atrandamos ir kituose tyrimuose (Besharat, Azizi & Poursharifi, 2011; Carmo, Oliveira, Brás & Faísca, 2021; Walton, Hibbard, Coughlin & Coyl-Shepherd, 2020). Be to, šiame tyrime buvo pastebėta, jog suvokiamas autoritarinis auklėjimas yra susijęs ir su į save orientuotu perfekcionizmu, o tai nurodo ir kiti tyrėjai (Besharat, Azizi & Poursharifi, 2011; Carmo, Oliveira, Brás & Faísca, 2021; Walton, Hibbard, Coughlin & Coyl-Shepherd, 2020). Pasak Carmo ir kitų (2021), vaikai augę griežtoje ir autoritariškoje aplinkoje, ilgainiui gali perimti kritišką tėvų požiūrį ir patys pradėti griežtai save vertinti, o tai gali lemti į save orientuoto perfekcionizmo formavimąsi. Galbūt šį teiginį galime taikyti ir socialiai priskirtam perfekcionizmui ir svarstyti, jog autoritarinio auklėjimo patirtį turintys asmenys jaučia, kad aukšti lūkesčiai jiems yra taikomi ne tik šeimoje, bet ir platesniame socialiniame kontekste?

Suvokto autoritetingo auklėjimo stiliaus ryšys su socialiai priskirtu perfekcionizmu

Šis tyrimas parodė, jog autoritetingas auklėjimas yra neigiamai susijęs su socialiai priskirtu perfekcionizmu. Paprasčiau tariant, kuo tyrimo dalyviai buvo labiau linkę suvokti savo tėvus kaip autoritetingus, tuo mažiau jie buvo linkę į socialiai priskirtą perfekcionizmą, tačiau kiti tyrimai tokių sąsajų neranda (Carmo et al., 2021). Vertėtų atkreipti dėmesį į tai, jog Carmo ir kitų (2021) tyrime tyrimo dalyviai buvo mokyklinio amžiaus vaikai, o šiame tyrime, didžioji dalis jaunų suaugusiųjų jau nebegyvena su tėvais, tad gali kitaip prisiminti ir vertinti patirto auklėjimo patirtis. Tuo tarpu vaikai gali būti paveikti momentinės emocijos ar ribotumų reflektuojant.

Atsižvelgiant į tai, jog šiame tyrime buvo taikyta koreliacinė analizė, galime teigti, jog egzistuoja ryšys, tačiau negalime daryti jokių išvadų apie priežastingumą. Vis dėlto galime svarstyti, jog kadangi autoritetingas auklėjimo stilius apima atžalos individualumo priėmimą, kas reikštų, jog aukšti ir griežti reikalavimai nėra taikomi, tokio auklėjimo patirtį turintys asmenys gali jausti mažiau spaudimo iš aplinkos ir jaustis saugesni joje.

Socialinio nerimo ir perfekcionizmo ryšys su lytimi

Šiame tyrime tiek moterys, tiek vyrai buvo vienodai linkę į perfekcionizmą ir jo dimensijas, o tai prieštarauja kitų tyrėjų tyrimų rezultatams, kurie teigia, jog moterys yra labiau linkusios į perfekcionizmą (Ghosh & Roy, 2017; Hewitt & Flett, 2006). Tuo tarpu, vertinant socialinio nerimo lygį, moterys turėjo aukštesnius socialinio nerimo įverčius nei vyrai, kas prieštarauja tam tikriems tyrimams (Jefferies & Ungar, 2020; Kvedaraitė, Želvienė, Elklit & Kazlauskas, 2019). Vis dėlto, yra tyrimų patvirtinančių mūsų rezultatus (Asher & Aderka, 2018; Dell'Osso et al., 2016; Tsui et al., 2017). Vertėtų atkreipti dėmesį į tai, jog lyčių pasiskirstymas šiame tyrime nebuvo tolygus, tad į randamus lyčių skirtumus reikėtų žvelgti kritiškai.

Išvados

Tyrimo rezultatai parodė, kad socialinis nerimas yra plačiai paplitęs jaunų suaugusiųjų tarpe, ypač tarp moterų, ir glaudžiai susijęs su tuo, kaip jauni žmonės suvokia ankstyvąsias tėvystės patirtis bei iš aplinkos jaučiamus lūkesčius. Šie rezultatai leidžia giliau suprasti socialinio nerimo formavimosi kontekstą jauno suaugusiojo raidoje ir pabrėžia ankstyvųjų santykių bei perfekcionistinių nuostatų svarbą psichologinei gerovei.

Svarbu aptarti šio tyrimo ribotumus, kurie galėjo daryti įtaką gautiems rezultatams. Taigi, vienas pagrindinių šio tyrimo ribotumų – maža dalyvių imtis bei netolygus lyčių pasiskirstymas. Dėl itin mažo vyrų skaičiaus lyties skirtumai šiame tyrime galėjo būti iškreipti. Be to, didesnė imtis būtų leidusi atlikti papildomas statistines analizes (pvz., lyginamąją analizę tarp perfekcionizmo dimensijų grupių). Taigi, ateities tyrimams būtų svarbu užtikrinti didesnę tyrimo dalyvių imtį ir tolygesnį pasiskirstymą tarp lyčių. Kitas reikšmingas ribotumas yra tyrimo dalyvių atrankos pobūdis. Tyrime dalyvavo asmenys, surinkti per tyrėjo socialinius tinklus bei universiteto elektroninį paštą, tad negalime šių rezultatų taikyti bendrajai populiacijai. Dauguma tiriamųjų priklausė aukštojo mokslo bendruomenei, o tai gali reikšti homogeniškumą jų patirtyse. Ateityje būtų naudinga taikyti kitokį atrankos metodą, užtikrinantį didesnę tyrimo dalyvių kontekstinę įvairovę (pvz., gyvenamoji vieta, socioekonominis statusas). Trečiasis ribotumas – savistatos metodas. Visi naudojami instrumentai buvo pagrįsti pačių tiriamųjų vertinimais, kurie galėjo būti veikiami socialinio pageidaujamumo dėl vyraujančių stigmų, susijusių su psichikos sveikata. Be to, tiriamųjų atsakymai galėjo būti paveikti momentinės savijautos (pvz., socialinio nerimo įverčiai).

Literatūra

1. Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist, 55*(5), 469–480. https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469
2. Asher, M., & Aderka, I. M. (2018). Gender differences in social anxiety disorder. *Journal of Clinical Psychology, 74*(10), 1730–1741. https://doi.org/10.1002/jclp.22624
3. Brailovskaia, J., Truskauskaite-Kuneviciene, I., Kazlauskas, E., & Margraf, J. (2021). The patterns of problematic social media use (SMU) and their relationship with online flow, life satisfaction, depression, anxiety and stress symptoms in Lithuania and in Germany. *Current Psychology, 42*(5), 3713–3724. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01711-w
4. Brockveld, K. C., Perini, S. J., & Rapee, R. M. (2014). Social anxiety and social anxiety disorder across cultures. In *Elsevier eBooks* (pp. 141–158). https://doi.org/10.1016/b978-0-12-394427-6.00006-6
5. Buri, J. R. (1991). Parental authority questionnaire. *Journal of Personality Assessment, 57*(1), 110–119. Paimta iš: https://dtreboux.wordpress.com/wp-content/uploads/2013/06/paq-reference.pdf
6. Carmo, C., Oliveira, D., Brás, M., & Faísca, L. (2021). The influence of parental perfectionism and parenting styles on child perfectionism. *Children, 8*(9). https://doi.org/10.3390/children8090777
7. Connor, K. M., Davidson, J. R. T., Churchill, L. E., Sherwood, A., Weisler, R. H., & Foa, E. (2000). Psychometric properties of the Social Phobia Inventory (SPIN). *The British Journal of Psychiatry, 176*(4), 379–386. https://doi.org/10.1192/bjp.176.4.379
8. Curran, T., & Hill, A. P. (2019). Perfectionism is increasing over time: A meta-analysis of birth cohort differences from 1989 to 2016. *Psychological Bulletin, 145*(4), 410–429. https://doi.org/10.1037/bul0000138
9. Ferber, K. A., Chen, J., Tan, N., Sahib, A., Hannaford, T., & Zhang, B. (2024). Perfectionism and social anxiety: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology: Science and Practice, 31*(3), 329–343. https://doi.org/10.1037/cps0000201
10. Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2006). Positive Versus Negative Perfectionism in Psychopathology: A Comment on Slade and Owens's Dual Process Model. *Behavior Modification, 30*(4), 472–495. https://doi.org/10.1177/0145445506288026
11. Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research, 14(5)*, 449–468. https://doi.org/10.1007/bf01172967
12. Ghosh, R., & Roy, S. (2017). Relating multidimensional perfectionism and academic procrastination among Indian university students. *Gender in Management an International Journal, 32*(8), 518–534. https://doi.org/10.1108/gm-01-2017-0011
13. Hakami, R. M., Mahfouz, M. S., Adawi, A. M., Mahha, A. J., Athathi, A. J., Daghreeri, H. H., Najmi, H. H., & Areeshi, N. A. (2017). Social anxiety disorder and its impact in undergraduate students at Jazan University, Saudi Arabia. *Mental Illness, 9*(2), 42–47. https://doi.org/10.1108/mi.2017.7274
14. Hibbard, D. R., & Walton, G. E. (2014). Exploring the development of perfectionism: the influence of parenting style and gender. *Social Behavior and Personality an International Journal, 42*(2), 269–278. Paimta iš:

https://www.academia.edu/6463318/Exploring_the_Development_of_Perfectionism_The_Influence_of_Parenting_Style_and_Gender

15. Hur, J., DeYoung, K. A., Islam, S., Anderson, A. S., Barstead, M. G., & Shackman, A. J. (2019). Social context and the real-world consequences of social anxiety. *Psychological Medicine*, *50*(12), 1989–2000. https://doi.org/10.1017/s0033291719002022
16. Iancu, I., Bodner, E., & Ben-Zion, I. Z. (2015). Self esteem, dependency, self-efficacy and self-criticism in social anxiety disorder. *Comprehensive Psychiatry*, *58*, 165–171. https://doi.org/10.1016/j.comppsych.2014.11.018
17. Jefferies, P., & Ungar, M. (2020). Social anxiety in young people: A prevalence study in seven countries. *PLoS ONE*, *15*(9), e0239133. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0239133
18. Ketay, S., Welker, K. M., Beck, L. A., Thorson, K. R., & Slatcher, R. B. (2018). Social anxiety, cortisol, and early-stage friendship. *Journal of Social and Personal Relationships*, *36*(7), 1954–1974. https://doi.org/10.1177/0265407518774915
19. Koydemir-Özden, S., & Demir, A. (2009). The Relationship Between Perceived Parental Attitudes and Shyness among Turkish Youth: Fear of Negative Evaluation and Self-esteem as Mediators. *Current Psychology*, *28*(3), 169–180. https://doi.org/10.1007/s12144-009-9054-1
20. Kontrimienė, S. (2018). Humanistinio dvasingumo ryšys su auklėjimo šeimoje patirtimis (Daktaro disertacija). Vilnius: Vilniaus universitetas. Paimta iš https://epublications.vu.lt/object/elaba:29756050/index.html
21. Kvedaraite, M., Zelviene, P., Elklit, A., & Kazlauskas, E. (2020). The role of traumatic experiences and posttraumatic stress on social anxiety in a youth sample in Lithuania. *Psychiatric Quarterly*, *91*(1), 103–112. https://doi.org/10.1007/s11126-019-09684-7
22. Leigh, E., & Clark, D. M. (2018). Understanding social anxiety disorder in adolescents and improving treatment Outcomes: Applying the Cognitive Model of Clark and Wells (1995). *Clinical Child and Family Psychology Review*, *21*(3), 388–414. https://doi.org/10.1007/s10567-018-0258-5
23. Manova, V., & Khoury, B. (2023). Interpersonal perfectionism and social anxiety: The mediational role of mindfulness. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue Canadienne Des Sciences Du Comportement*, *56*(3), 205–215. https://doi.org/10.1037/cbs0000370
24. Mazalin, D., & Moore, S. (2004). Internet use, identity development and social anxiety among young adults. *Behaviour Change*, *21*(2), 90–102. Paimta iš: https://www.researchgate.net/publication/252061811_Internet_Use_Identity_Development_and_Social_Anxiety_Among_Young_Adults
25. Nadeem, N. A., & Misri, N. A. (2025). Impact of Perceived Parenting Styles on Social Anxiety among University Students: Mediating Role of Cognitive Styles. *Research Journal of Psychology*, *3*(1), 479–497. https://doi.org/10.59075/rjs.v3i1.85
26. Nemat Tavousi, M., & Seyf Hashemi, N. (2024). The relationship between perfectionism and depression and social anxiety in social media users: Emphasizing the mediating role of rumination. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling*, *6*(2), 152–160. https://doi.org/10.61838/kman.jarac.6.2.19

27. Pickering, L., Hadwin, J. A., & Kovshoff, H. (2020). The Role of Peers in the development of social anxiety in adolescent Girls: a Systematic review. *Adolescent Research Review, 5*(4), 341–362. https://doi.org/10.1007/s40894-019-00117-x
28. Salari, N., Heidarian, P., Hassanabadi, M., Babajani, F., Abdoli, N., Aminian, M., & Mohammadi, M. (2024). Global Prevalence of Social Anxiety Disorder in Children, Adolescents and Youth: A Systematic review and Meta-analysis. *Journal of Prevention, 45*, 795–813. Paimta iš: https://www.researchgate.net/publication/381291566_Global_Prevalence_of_Social_Anxiety_Disorder_in_Children_Adolescents_and_Youth_A_Systematic_Review_and_Meta-analysis https://doi.org/10.1007/s10935-024-00789-9
29. Singh, V., Gera, T., & Behmani, R. K. (2021). Parenting styles and mental health of adolescents. *Journal of Psychology and Behavior Studies, 1*(1), 41–46. https://doi.org/10.32996/jpbs.2021.1.1.6
30. Stein, D. J., Lim, C. C. W., Roest, A. M., De Jonge, P., Aguilar-Gaxiola, S., Al-Hamzawi, A., Alonso, J., Benjet, C., Bromet, E. J., Bruffaerts, R., De Girolamo, G., Florescu, S., Gureje, O., Haro, J. M., Harris, M. G., He, Y., Hinkov, H., Horiguchi, I., Hu, C., Scott, K. M. (2017). The cross-national epidemiology of social anxiety disorder: Data from the World Mental Health Survey Initiative. *BMC Medicine, 15*(143). https://doi.org/10.1186/s12916-017-0889-2
31. Stoeber, J. (2015). How Other-Oriented Perfectionism Differs from Self-Oriented and Socially Prescribed Perfectionism: Further Findings. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment, 37*(4), 611–623. https://doi.org/10.1007/s10862-015-9485-y
32. Tsui, T. Y. L., Lahat, A., & Schmidt, L. A. (2017). Linking temperamental shyness and social anxiety in childhood and adolescence: Moderating influences of sex and age. *Child Psychiatry and Human Development, 48*(5), 778–785. https://doi.org/10.1007/s10578-016-0702-z
33. Vogel, E. A., Rose, J. P., Roberts, L. R., & Eckles, K. (2014). Social comparison, social media, and self-esteem. *Psychology of Popular Media Culture, 3*(4), 206–222. https://doi.org/10.1037/ppm0000047
34. Walton, G. E., Hibbard, D. R., Coughlin, C., & Coyl-Shepherd, D. D. (2020). Parenting, personality, and culture as predictors of perfectionism. *Current Psychology, 39*(2), 681–693. https://doi.org/10.1007/s12144-018-9793-y
35. Wang, Y., Chen, J., Zhang, X., Lin, X., Sun, Y., Wang, N., Wang, J., & Luo, F. (2022). The Relationship between Perfectionism and Social Anxiety: A Moderated Mediation Model. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(19), 12934. https://doi.org/10.3390/ijerph191912934.
36. Washburn, D., Wilson, G., Roes, M., Rnic, K., & Harkness, K. L. (2016). Theory of mind in social anxiety disorder, depression, and comorbid conditions. *Journal of Anxiety Disorders, 37*, 71–77. https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2015.11.004
37. Wigert, B., Reiter-Palmon, R., Kaufman, J. C., & Silvia, P. J. (2012). Perfectionism: The good, the bad, and the creative. *Journal of Research in Personality, 46*(6), 775–779. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.08.007
38. Želvienė, P., Kazlauskas, E., Tilvikaitė, I., & Tuskenytė, D. (2012). Studentų patiriamo socialinio nerimo ir taikomų įveikos strategijų pokyčiai per vienerius metus. *Tiltai, 3* (60), 55-64. Paimta iš: https://www.lituanistika.lt/content/42376

ISSN 2029-1701
ISSN 2335-2035 (Online)

Research Journal
PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER
2026, Vol. 38, Nr. 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEIVED PARENTING STYLE, PERFECTIONISM AND SOCIAL ANXIETY IN YOUNG ADULTS

Danguolė SENIUTIENĖ
Mykolas Romeris University
Maironio str. 27, LT 44211 Kaunas, Lithuania
E-mail: dseniutiene@mruni.eu
ORCID ID: 0000-0002-7572-5239

Emilija GRIKŠELYTĖ
Mykolas Romeris University
Maironio str. 27, LT 44211 Kaunas, Lithuania
E-mail: emilijagrik1@gmail.com
ORCID ID: 0009-0001-4780-4714

Abstract. *Given the rise of perfectionism and the important role of parents in the offspring's life, it is important to investigate how these factors relate to each other and to social anxiety. The aim of this study was to reveal the relationship between perceived parenting styles, perfectionism and social anxiety in young adults. There were 139 participants ranging in age from 18 to 29. The instruments used in this study were: Parental Authority Questionnaire (PAQ), Social Phobia Inventory (SPIN) and the Multidimensional Perfectionism Scale (MPS). The reliability of the instruments was calculated, descriptive statistics, Student's t-test for independent samples and Pearson correlation analysis were performed. The results showed that young adults experience moderate to high levels of social anxiety, with women experiencing higher levels of social anxiety than men. No gender differences were found on the dimensions of perfectionism. The study also revealed that perceived authoritarian parenting style was positively related to socially-prescribed and self-oriented perfectionism and social anxiety. Permissive parenting style was not related to either social anxiety or the dimensions of perfectionism, whereas authoritative parenting style was negatively correlated to socially prescribed perfectionism. Thus, perceived parenting styles, social anxiety and perfectionism are interrelated constructs.*

Keywords: *perceived parenting styles, perfectionism, social anxiety.*

This article is an Open Access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) License.

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO

VIEŠOJO SAUGUMO AKADEMIJA

VISUOMENĖS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA (38) Nr. 2

Mokslinis žurnalas

PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER (38) Nr. 2

Research Journal

Kaunas 2026

VISUOMENĖS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA (38) Nr. 2

Mokslinis žurnalas

Atsakingasis redaktorius
Prof. Dr. Rūta Adamonienė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva

Atsakingojo redaktoriaus pavaduotoja
Prof. Dr. Aurelija Pūraitė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva

Vykdantysis redaktorius
Lekt. Kristina Mikalauskaitė-Šostakienė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva

Nariai:
Prof. Dr. Nino Abesadze, Ivane Javakhishvili Tbilisio Valstybinis universitetas, Gruzija
Prof. Dr. Rita Bendaravičienė, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva
Doc. Dr. Mantas Bileišis, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Prof. Dr. Piotr Bogdalski, Ščytno Policijos Akademija, Lenkija
Doc. Dr. Ramunė Čiarnienė, Kauno Technologijos universitetas, Lietuva
Prof. Dr. Joanna Ejdys, Balstogės technologijos universitetas, Lenkija
Doc. Dr. Larisa Kapranova, Pryazovskyi valstybinis Technikos universitetas, Ukraina
Doc. Dr. Jekaterina Kartašova, Middlesex universitetas, Didžioji Britanija
Dr. Laetitia Langlois, Angers universitetas, Prancūzija
Dr. Lienite Litavniece, Rezeknes Technologijų Academija, Latvija
Prof. Dr. Snieguolė Matulienė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Prof. Dr. Tatjana Viktorovna Orekhova, DIA Ekonomikos Akademija, Bulgarija
Prof. Dr. Saulė Petronienė, Kauno Technologijos universitetas, Lietuva
Prof. Dr. Tatjana Polajeva, EuroAcademija, Estija
Prof. Dr. Birutė Pranevičienė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Prof. Dr. Maria Isabel Sánchez Hernández, Ekstremadūros universitetas, Ispanija
Prof. hab. dr. Žaneta Simanavičienė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Doc. Dr. Andrej Stlar, Mariboro universitetas, Slovėnija
Prof. Dr. Živilė Stankevičiūtė, Kauno Technologijos universitetas, Lietuva
Doc. Dr. Cristian-Eduard Stefan, Policijos "Alexandru Ioan Cuza" Akademija, Rumunija
Prof. Dr. Ligita Šimanskienė, Klaipėdos universitetas, Lietuva
Doc. Dr. Eglė Štareikė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Lekt. Uno Traat, Estijos Saugumo mokslų akademija, Estija
Lekt. Ülle Vanaisak, Estijos Saugumo mokslų akademija, Estija
Prof. Dr. Violeta Vasiliauskienė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Dr. Andrzej Wawrzusiszyn, Pasieniečių mokymo centras, Lenkija
Prof. Dr. Vaiva Zuzevičiūtė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva

Redaktorių kolegija patvirtinta Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo akademijos Tarybos posėdyje 2022 gruodžio 22 d. Mokslinių straipsnių rinkinys leidžiamas Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo akademijoje nuo 2008 m. Kiekvieną straipsnį recenzavo 2 atitinkamos srities mokslininkai vadovaujantis anonimiškumo principu. Autorių straipsnių kalba netaisyta.

Mokslinio žurnalo VISUOMENĖS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA
Redaktorių kolegijos 2026 m. birželio 18 d. posėdžio nutarimu leidinys rekomenduotas spausdinti.
Visos leidinio leidybos teisės saugomos. Šis leidinys arba kuri nors jo dalis negali būti dauginami, taisomi ar kitu būdu platinami be leidėjo sutikimo. Žurnalas referuojamas EBSCO Publishing [International Security & Counter-Terrorism Reference Center], Index Copernicus tarptautinėse duomenų bazėse

Adresas: Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo akademija Maironio g. 27, LT- 44211 Kaunas
El. paštas: vsa@mruni.eu

PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER (38) Nr. 2

Research Journal

Editorial Board Editor-in-Chief
Prof. Ph. D. Rūta Adamonienė, Mykolas Romeris University, Lithuania

Deputy Editor-in-Chief
Prof. Ph. D. Aurelija Pūraitė, Mykolas Romeris University, Lithuania

Executive Editor
Lect. Kristina Mikalauskaitė-Šostakienė, Mykolas Romeris University, Lithuania

Members:
Prof. Ph. D. Nino Abesadze, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia
Prof. Ph. D. Rita Bendaravičienė, Vytautas Magnus University, Lithuania
Assoc. Prof. Ph. D. Mantas Bileišis, Mykolas Romeris University, Lithuania
Prof. Ph. D. Piotr Bogdalski, Police Academy in Szczytno, Poland
Assoc. Prof. Ph. D. Ramunė Čiarnienė, Kaunas University of Technology, Lithuania
Prof. Ph. D. Joanna Ejdys, Bialystok University of Technology, Poland
Assoc. Prof. Ph. D. Larisa Kapranova, Pryazovskyi State Technical University, Ukraine
Assoc. Prof. Ph. D. Jekaterina Kartašova, Middlesex University, London, Great Britain
Ph. D. Laetitia Langlois, Angers University, France
Ph. D. Lienite Litavniece, Rezekne Academy of Technologies, Latvia
Prof. Ph. D. Snieguolė Matulienė, Mykolas Romeris University, Lithuania
Prof. Ph. D. Tatjana Viktorovna Orekhova, DIA Academy of Economics, Bulgaria
Prof. Ph. D. Saulė Petronienė, Kaunas University of Technology, Lithuania
Prof. Ph. D. Tatjana Polajeva, EuroAcademy, Estonia
Prof. Ph. D. Birutė Pranevičienė, Mykolas Romeris University, Lithuania
Prof. Ph. D. Maria Isabel Sánchez Hernández, University of Extremadura, Spain
Prof. hab. Ph. D. Žaneta Simanavičienė, Mykolas Romeris University, Lithuania
Assoc. Prof. Ph. D. Andrej Sotlar, University of Maribor, Slovenia
Prof. Ph. D. Živilė Stankevičiūtė, Kaunas University of Technology, Lithuania
Assoc. Prof. Ph. D. Cristian-Eduard Stefan, Police Academy "Alexandru Ioan Cuza", Romania
Prof. Ph. D. Ligita Šimanskienė, Klaipėda University, Lithuania
Assoc. Prof. Ph. D. Eglė Štareikė, Mykolas Romeris University, Lithuania
Lect. Uno Traat, Estonian Academy of Security Sciences , Estonia
Lect. Ülle Vanaisak, Estonian Academy of Security Sciences, Estonia
Prof. Ph. D. Violeta Vasiliauskienė, Mykolas Romeris University, Lithuania
Ph. D. Andrzej Wawrzusiszyn, Border Guard Training Center, Poland
Prof. Ph. D. HP Vaiva Zuzevičiūtė, Mykolas Romeris University, Lithuania

Each article is reviewed by 2 scientists, following the principle of blind reviewing.
Research Journal has been published since 2008. The research journal is listed in the EBSCO Publishing [International Security & Counter-Terrorism Reference Center], Index Copernicus International Database.

© Mykolas Romeris University Academy of Public Security, 2026
Address: Mykolas Romeris University Academy of Public Security Maironio str. 27,
LT-44211 Kaunas
E-mail: vsa@mruni.eu